

Danske Ældreråds holdning til aktuelle ældrepolitiske områder

Bestyrelsen i Danske Ældreråd har drøftet en række ældrepolitiske områder og er enige om følgende holdninger og opfordringer.

Områderne er opdelt i fire overordnede temaer:

- Forebyggende tiltag, herunder forebyggende hjemmebesøg, patientforløb, underernæring, aktiviteter og ensomhed.
- Pleje og omsorg, herunder værdig pleje og omsorg, rehabilitering, plejeboliger, frit valg og udlicitering, måltider, faste læger på plejecentre, frivillige, pårørende, demenshandlingsplan, handlingsplan for den ældre medicinske patient og tilsyn.
- Teknologi og digitalisering, herunder velfærdsteknologi og digital kommunikation.
- Samspil mellem kommuner og region, herunder sundhedsaftaler, kommunalt selvstyre og udvikling af det nære sundhedsvæsen.

Bestyrelsen tænker dokumentet som et dynamisk arbejdsblad og håber, at dokumentet kan inspirere ældreråd til drøftelser i egne råd. Dokumentet er sendt til alle 98 medlemmer af Danske Ældreråd og er lagt på Danske Ældreråds hjemmeside.

Vedtaget på møde i Danske Ældreråds bestyrelse januar 2019.

Forebyggende tiltag

Danske Ældreråd bifalder forebyggende hjemmebesøg

Danske Ældreråd finder det hensigtsmæssigt og meget meningsfyldt, at det er en lovbunden kommunal opgave, at tilbyde forebyggende hjemmebesøg til borgere fra 65- til 79-årsalderen, hvis sociale eller helbredsmæssige forhold gør borgeren sårbar. Ligeledes tilbud om et forebyggende hjemmebesøg for alle borgere, der er fyldt 75 år, samt at alle borgere fra 80-årsalderen årligt tilbydes forebyggende hjemmebesøg, er på landsplan et væsentligt tiltag for den forebyggende indsats for ældre.

Drøftelse af borgerens aktuelle livssituation og eventuelle behov for information, råd og vejledning, eller måske praktisk hjælp i hverdagen, er vigtige forebyggende initiativer. Danske Ældreråd bifalder kommunernes pligt til mere fleksibilitet i de forebyggende tilsyn, således at også yngre, veldefinerede risikogrupper prioriteres, samt ældre der er blevet alene, har mistet en nærtstående, har været på hospital eller står i en uoverskuelig situation og bare har brug for en samtale.

- *Danske Ældreråd opfordrer kommunalbestyrelser til at sikre, at antallet af forebyggende hjemmebesøg er tilstrækkelige, samt at besøgene udføres efter intentionerne i Servicelovens §78a.*

Danske Ældreråd ser behov for en øget prioritering af sammenhængende patientforløb for ældre medicinske patienter

Danske Ældreråd ser et behov for at samarbejdet mellem kommuner, hospitaler og praktiserende læger forstærkes, så de generelle overgangsproblemer, patienter i dag, oplever

minimeres. I følge den officielle statistik er der for mange forebyggelige sygehusindlæggelser, for mange tidlige udskrivninger og for mange genindlæggelser. Overgangen mellem sygehus og hjem skal ske nænsomt og omsorgsfuldt med patientens behov i centrum, uanset om patienten er hjemmeboende eller bor på plejecenter. Et øget samarbejde med fokus på medicinsamkøring mellem praksislæge og hospital samt fokus på borgerens behov for omsorg og pleje efter udskrivelse vil kunne forebygge u hensigtsmæssige genindlæggelser.

- *Danske Ældreråd opfordrer kommuner, regioner og regering til at intensivere indsatsen og finde nye veje på området. Ikke mindst inden for udskrivning, forløbsprogrammer, medicin-håndtering, forebyggelse og tidlig opsporing af sygdomme kan indsatsen omkring den ældre medicinske patient forbedres ved øget samarbejde og sammenhæng.*
- *Danske Ældreråd bifalder en ny national handlingsplan for den ældre medicinske patient og er enig i, at alle ældre medicinske patienter – når de har brug for hjælp – mødes af et sundhedsvæsen, der samarbejder på tværs af sektorer og på tværs af faggrupper om at yde sundhedsfaglig pleje og behandling af ensartet høj kvalitet.*
- *Danske Ældreråd ser frem til udmøntningen af den nationale handlingsplan for den ældre medicinske patient.*

Danske Ældreråd bakker op om bekæmpelse af underernæring

Underernæring kan have alvorlige konsekvenser for ældres fysiske, psykiske og sociale funktionsevne samt trivsel og livskvalitet, og undersøgelser viser, at over 60 pct. af beboerne på landets plejecentre er underernærede og har behov for en specialiseret og ofte individuel diæt.

- *Danske Ældreråd mener, der er behov for en professionalisering af området, så fokus er på rigtigt ernæringsindhold, konsistens og at de ernæringsfaglige kompetencer er tilstede i kommunerne.*
- *Danske Ældreråds bestyrelse har d. 23. august 2017 vedtaget underernæring som sin mærkesag.*

Danske Ældreråd bakker op om sociale og kulturelle aktiviteter

Danske Ældreråd lægger vægt på, at sociale og kulturelle tilbud – hvad enten de er drevet af en kommune eller af frivillige organisationer – er lettilgængelige, og at alle ældre har råd til at deltage.

- *Danske Ældreråd opfordrer til, at ældres mulighed for at deltage i sociale og kulturelle tilbud er en del af den politisk vedtagne ældrepolitik.*
- *Danske Ældreråd opfordrer til, at transportmuligheder og infrastruktur tilgodeser ældres mulighed for at deltage i sociale og kulturelle tilbud, så ældre uden egne transportmuligheder også kan komme frem.*

Danske Ældreråd arbejder for at mindske ensomhed

Danske Ældreråd har tilsluttet sig Folkebevægelsen mod Ensomhed, da Danske Ældreråd ved, at ensomhed kan være lige så skadelig for et menneske som en række sygdomme.

- *Danske Ældreråd bifalder de mange initiativer til at modvirke ensomhed, som frivillige organisationer og kommuner har iværksat.*

Pleje og omsorg

Danske Ældreråd ønsker en værdig pleje og omsorg – uanset alder og økonomi

Danske Ældreråd finder, at der kan lovgives om værdig pleje og omsorg, og at lokalt vedtagne principper i den enkelte kommune bevarer fokus på værdig pleje og omsorg. En forudsætning er veluddannede medarbejdere, en ledelse med fokus på værdig pleje og omsorg samt normeringer, der modsvarer behovet.

- *Danske Ældreråd finder, at ældres behov skal være kriterium for visiterede offentlige ydelser, den enkeltes økonomi må ikke være en hindring herfor og at der på landsplan oprettes flere tilbud til døende og deres pårørende.*
- *Danske Ældreråd mener, at den kommunale sagsbehandling skal være smidig, hurtig og ensartet, og at klager bør have opsættende virkning, indtil borgerens klagemuligheder er udtømte.*

Danske Ældreråd bakker op om den rehabiliterende tilgang

Danske Ældreråd bakker op om den rehabiliterende indsats som et konstruktivt tilbud til ældre borgere, der har mulighed for at genvinde tabte ressourcer. Kommuner skal tilbyde et tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer, der er vurderet til at kunne forbedre deres funktions- evne. Rehabilitering betyder en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger og kommunens fagfolk. Formålet er, at borgeren, som har, eller er i risiko for at få, betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår mulighed for at være selvhjulpne og derved leve et selvstændigt liv.

- *Danske Ældreråd vil følge udviklingen på området.*

Danske Ældreråd ønsker fleksibelt indrettede plejeboliger til ældre

Danske Ældreråd finder det væsentligt, at ældre- og plejeboliger er fleksibelt indrettet og understøtter sociale aktiviteter, samt har en husleje, der kan betales af alle ældre.

- *Danske Ældreråd opfordrer til, at alle plejeboliger til ældre bliver demensvenlige, uanset om det drejer sig om nybyggeri eller eksisterende boliger.*
- *Danske Ældreråd opfordrer Folketinget til at understøtte nytænkning omkring ældre- og plejeboliger, samt økonomien i disse.*

Danske Ældreråd accepterer frit valg og deraf følgende udlicitering

Danske Ældreråd er af den opfattelse, at både private og offentlige leverandører kan udføre opgaver for ældre borgere, herunder rengøring og pleje. Afgørende er, at kvaliteten er i orden, og at opgaven varetages af uddannet personale. Det er kommunalbestyrelsens ansvar, at opgaven løftes, hvis en privat leverandør ophører.

- *Danske Ældreråd forventer, at kommunalbestyrelsen sikrer, at kriterier i udbud og aftaler lever op til de kommunale kvalitetsstandarder og den sundhedsfaglige lovgivning på området.*
- *Danske Ældreråd opfordrer Folketinget til at udvirke, at offentlige leverandører på lige fod med private leverandører får ret til at tilbyde tilkøbsydelser.*

Danske Ældreråd fastslår, at måltidet har vital betydning

Et måltid kan danne ramme for fællesskab, og et godt måltid indeholder den nødvendige ernæring. Danske Ældreråd har ingen specifik holdning til, om den mad, borgere tilbydes, skal være fryse-, køle- eller anden form, så længe kvaliteten af maden er i orden.

- *Danske Ældreråd opfordrer Folketing og kommunalbestyrelser til at sikre, at madens pris holdes på et niveau, så en folkepension ikke udhules, og at prisen svarer til, hvad det ville koste at handle selv i et lokalt supermarked.*

Danske Ældreråd støtter faste læger på plejecentre

Danske Ældreråd støtter tanken om, at ethvert plejecenter skal have en fast praktiserende læge tilknyttet. Denne kan med sin faste gang på plejecentret og kendskab til beboerne modvirke unødige indlæggelser og fortsætte behandling efter udskrivelser. En fast læge kan derudover være bindeled til kommunens sundheds- og rehabiliterings- afdeling og supervisere personalet ift. medicin.

- *Danske Ældreråd anbefaler, at den fast tilknyttede praktiserende læge har en specialist-uddannelse i geriatri.*
- *Danske Ældreråd går ind for frit valg af læge, hvorfor den enkelte beboer skal kunne vælge at beholde sin hidtidige læge.*
- *Danske Ældreråd opfordrer til, at loven vedrørende faste praktiserende læger på plejecentre i kommuner effektueres i hele landet.*

Danske Ældreråd bakker op om frivilliges indsats og værdi

Danske Ældreråd bakker op om en "frivilligpolitik" i kommunerne. Frivillige rummer mange ressourcer og kan ofte gå til en opgave med en anden tilgang end professionelle og pårørende, og derved bidrage med noget nytænkende og værdiskabende.

- *Danske Ældreråd bakker op om frivilliges indsats under veldefinerede rammer og vilkår.*
- *Danske Ældreråd henstiller til, at frivillige ikke må have ansvar for pleje og omsorg, og deres ressourcer ikke må bruges ureflekteret.*
- *Ældrekommissionen har i 2012 udarbejdet anbefalinger. Danske Ældreråd bakker op om:*
  - *Der bør være frivillige på alle plejehjem*
  - *Ensomme ældre beboere bør opfordres til at få en frivillig besøgsven*
  - *Der bør skabes rum og plads til de frivillige*
  - *Samarbejdet mellem medarbejdere, de frivillige og de frivillige organisationer bør understøttes af en frivilligkoordinator*
  - *Gennem dialog med de frivillige bør der fastlægges retningslinjer for den frivillige indsats.*

Danske Ældreråd mener, at forholdene for pårørende bør forbedres

Danske Ældreråd ser med alvor på eventuelle forsøg i kommunerne på at udvide pårørendes opgaver. En pårørende er det menneske, som i kraft af familie, samliv eller venskab har en relation til et andet menneske. En pårørendes opgave er at støtte dette menneske, men ikke at løse opgaver, der skal løses af professionelle.

- *Danske Ældreråd ser frem til, at pårørendes behov for praktisk og mental støtte anerkendes i større omfang, end det sker i dag, og at kommunerne udarbejder en politisk vedtaget pårørendepolitik.*

Danske Ældreråd bifalder den nationale handlingsplan for demens 2025

Danske Ældreråd er enig i, at enhver borger skal have hurtig og let adgang til udredning for demenssygdom, at pårørende skal kunne få relevant faglig støtte og aflastning samt at alle kommunalbestyrelser vedtager en demenshandlingsplan, der sikrer en fortsat udvikling og fremdrift i den enkelte kommunes arbejde på demensområdet.

- *Danske Ældreråd ser frem til udmøntningen af den nationale handlingsplan for demens 2025.*

Danske Ældreråd opfordrer til, at kommunalbestyrelserne styrker det eksisterende tilsyn for ældre, der modtager pleje og omsorg.

Danske Ældreråd ser med bekymring på, at det årlige embedslægetilsyn på plejehjem er blevet erstattet af et risikobaseret tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

- *Danske Ældreråd ser behov for at modernisere synet på funktionen af tilsyn, så tilsyn bliver*

en evalueringsfunktion i kommunens udviklingsstrategi for ordninger og institutioner, f.eks. hjemmepleje og plejehjem.

Danske Ældreråd bifalder kommunernes brug af demografireguleret budgetlægning

Danske Ældreråd bifalder kommunernes brug af demografireguleret budgetlægning, da kommunal budgetlægning gennem et demografireguleret budget tager højde for, at ældrebefolkningen vokser, og at borgerne lever længere. Danske Ældreråd opfordrer ældreråd i alle kommuner til at være opmærksomme på, om den demografiregulerede budgetlægning hvert år reflekterer sammensætningen af ældre i "deres" kommune. Ældrebeholdningen i en given kommune er ikke en homogen størrelse, men meget differentieret, og behovene for pleje, genoptræning og forebyggelse m.v. er store og stiger generelt, jo ældre ældrebeholdningen er. Ældrerådet kan gennem det demografiregulerede budget følge og forholde sig til, hvor mange ældre der er i kommunen og til de vilkår, ældre bydes.

Teknologi og digitalisering

Danske Ældreråd er positiv over for velfærdsteknologi

Danske Ældreråd mener, at velfærdsteknologiske løsninger rummer gevinster for borgere, personale og økonomi, hvis disse indføres nænsomt og med respekt for den enkeltes grænser og ønsker. Etikken skal være på plads, og velfærdsteknologiske løsninger må aldrig føre til unødigt kontrol af den enkelte borger eller medarbejder.

- *Danske Ældreråd opfordrer Folketinget til at tage stilling til, hvordan udgifter til velfærdsteknologiske løsninger finansieres - ikke mindst ved nybyggeri af ældre- og plejeboliger.*

Danske Ældreråd bifalder udvikling af digital kommunikation

Danske Ældreråd er af den opfattelse, at digital kommunikation er ensbetydende med en lettere hverdag for de fleste borgere.

- *Danske Ældreråd finder det væsentligt at have særlig fokus på de borgere, der ikke magter digital kommunikation. Disse borgere skal altid tilbydes en lettilgængelig, alternativ løsning.*
- *Danske Ældreråd finder, at brugervenlighed og sikkerhed skal prioriteres lige højt og skal udvikles med afsæt i ikke IT-kyndige brugeres kompetencer.*

Samspil mellem kommuner og region

Danske Ældreråd mener, at sundhedsaftalerne er et godt redskab til samarbejde mellem kommune og region

Danske Ældreråd opfordrer ældrerådene til at være opmærksomme på at de nuværende sundhedsaftaler løber til udgangen af 2018. En ny sundhedsaftale for perioden 2019 – 2022 skal senest være indgået medio 2019 mellem regionen og kommunerne om samspelet region, kommune, almen lægepraksis mv.

- *Danske Ældreråd anbefaler, at et hovedformål i den kommende sundhedsaftale bliver sammenhængende patientforløb på tværs af sygehus, kommune, almen lægepraksis mv.*

Danske Ældreråd bakker op om regionsældrerådene

Danske Ældreråd bakker op om, at ældrerådene i de 98 kommuner ad frivillighedens vej har etableret fem regionsældreråd. Der er store samarbejdsflader mellem region og kommuner, ikke mindst på sundhedsområdet, og derfor er det naturligt, at ældrerådene følger og interesse-

rer sig for regionsrådenes arbejde. Regionsældrerådene har én observatørpost i Danske Ældreråds bestyrelse, så bestyrelsen kontinuerligt kan følge det ældrepolitiske arbejde i de fem regioner.

- *Danske Ældreråd støtter, at regionsældrerådene på sigt bliver lovfæstede og sikret økonomisk via regionerne.*

Danske Ældreråd bakker op om et udvidet kommunalt selvstyre

Danske Ældreråd har den holdning, at beslutninger bør tages så tæt på borgerne som muligt.

- *Danske Ældreråd har tillid til, at ældrerådene følger den lokale udvikling og foreslår respektive politikere og forvaltninger, hvordan ressourcer kan tilpasses til behov.*

Danske Ældreråd anbefaler, at opbygningen af det nære sundhedsvæsen forstærkes

Danske Ældreråd anbefaler, at ældrerådene følger godt med i proces for regeringens udspil til en sundhedsreform med anbefalinger om udvikling og videre opbygning af det nære sundhedsvæsen og formulerer krav til de elementer af indsatsen i det nære sundhedsvæsen, der skal styrkes lokalt og i samspil med sygehusvæsenet mv.

- *Danske Ældreråd vil følge udviklingen og implementering af regeringsudspillet mere generelt.*